

АДАПТИВНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

ПЕРШОГО МІЖНАРОДНОГО НАУКОВОГО ФОРУМУ

**Adaptive Processes in
Education**

Collection of Materials

First International Scientific Forum

Випуск 1(4), 2022

Issue 1(4), 2022

АДАПТИВНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ПЕРШОГО МІЖНАРОДНОГО НАУКОВОГО ФОРУМУ**

7-8 лютого 2022 року

Випуск 1 (4)

Adaptive Processes in Education

**Collection of Materials
First International Scientific Forum**

February 7-8, 2022

Issue 1 (4), 2022

**Київ-Харків | Kyiv-Kharkiv
2022**

УДК 37.014 (477) / UDC 37.014 (477)
А 28

Рекомендовано до друку засіданням Ради Громадської організації
«Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»
(№ 1 від 7 лютого 2022 року)

Затверджено до друку рішенням засідання Вченої ради
Української інженерно-педагогічної академії, м. Харків
(протокол № 7 від 08.02.2022 року)

Recommended for publication by the meeting of the Council
of the Public Organization «School of Adaptive Management of Social and Pedagogical Systems»
(Protocol No. 1 dated February 07, 2022)

Recommended for Publication by the Academic Council
of the Ukrainian Engineering and Pedagogics Academy
(Protocol No. 7 dated February 08, 2022)

Рецензенти / Reviewers:

Гриньова Марина Вікторівна <i>Marina GRINYOVA</i>	доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України <i>Doctor in Education, Professor, Corresponding Member in NAES of Ukraine;</i>
Маслов Валентин Іванович <i>Valentin MASLOV</i>	доктор педагогічних наук, професор <i>Doctor in Education, Professor;</i>
Дмитренко Геннадій Анатолійович <i>Gennady DMITRENKO</i>	доктор економічних наук, професор <i>Doctor of Economics, Professor.</i>

Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів (тез доповідей) 1-го Міжнародного наукового форуму; [за заг. ред. Г. В. Єльнікової, М. Л. Ростоки; ред. кол.: Л. О. Ануфрієва, Л. О. Бачієва, З. В. Рябова]. Київ-Харків, 2022, Вип. 1 (4), 296 с.
Adaptive Processes in Education: collection of materials (abstracts) of the 1st International Scientific Forum; [for general edr. G. Yelnikova, M. Rostoka; edr. col. : L. Anufrieva, L. Bachieva, Z. Ryabova]. Kyiv-Kharkiv, 2022, Issue. 1 (4), 296 p.

Збірник матеріалів 1-го Міжнародного наукового форуму «Адаптивні процеси в освіті», що відбувся 7-8 лютого 2022 року в режимі онлайн, містить тези доповідей учасників та основні організаційні документи заходу. Тематику публікацій розміщено за науковими панелями Форуму відповідно програми. У роботах висвітлено актуальні питання розвитку освітньої галузі України, розкрито такі напрями, як: застосування адаптивного підходу в освіті; адаптивність освітнього процесу в закладах вищої освіти; Інсайд-навчання в концепції адаптивної освіти; адаптивне навчання в початковій школі; активізація адаптивних процесів у підготовці фахівців вищої кваліфікації; адаптивний менеджмент в освіті; адаптивні процеси у підготовці наукових кадрів; адаптивні процеси в освітній діяльності вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти. Збірник містить роботи, в яких розглянуто адаптивні процеси у векторі трансформаційних змін в освітніх системах Болгарії, Китаю, Німеччини, Польщі, Португалії, Румунії, Туреччині та ін. Апробаційні матеріали досліджень авторів подано у тезах доповідей, що спрямовано на впровадження ідей з актуальної проблеми сьогодення щодо формування й розвитку адаптивних процесів в національній системі освіти України.

Матеріали Форуму можуть бути корисними для керівників закладів освіти, науково-педагогічних працівників, викладачів закладів післядипломної освіти, педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) і позашкільної освіти, науковців, службовців урядових установ управління освітою, бібліотечних працівників, здобувачів освіти та всіх тих, хто цікавиться проблематикою адаптивних процесів в науково-освітньому просторі. За порушення норм академічної доброчесності й етичних вимог до подання результатів наукових досліджень, за релевантність і достовірність змісту та поданих інформаційних даних у тезах доповідей на засадах чинного законодавства відповідальність несуть автори тез доповідей.

УДК 37.014 (477) / UDC 37.014 (477)
А 28

© ГО «ШАУСПС» / GO «SHAUPS», 2022
© Автори / Authors, 2022

ЗМІСТ / CONTENT	
Сльникова Галина Василівна, Ростока Марина Львівна / Halyna YELNYKOVA, Marina ROSTOKA Вступне слово [Introduction]	12
Програма форуму [Forum Program]	13
Контент (тези доповідей учасників міжнародного форуму «Адаптивні процеси в освіті») [Content (Abstracts of Reports of Participants of the International Forum «Adaptive Processes in Education»)]	53
Наукова панель 1.	
МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ АДАПТИВНИХ ПРОЦЕСІВ В ОСВІТІ	
1 st Scientific Panel.	
Methodological Aspect of Adaptive Processes in Education	
Бабиніна Юлія Русланівна, Мельниченко Максим Вікторович / Yuliya BABYNINA, Maksym MELNYCHENKO Музично-дидактичні ігри на музичних заняттях в закладах дошкільної освіти [Music-Didactic Games at Music Classes in Preschool Education]	53
Виговська Ольга Іванівна / Olha VYHOVSKA Адаптація молодого вчителя в контексті зміни цільової парадигми педагогічної освіти [Young Teacher's Adaptation in the Context of Changing the Target Paradigm of Pedagogical Education] ..	55
Гур'янова Наталя Миколаївна, Зворська Надія Антонівна / Natalia HURIANOVA, Nadiia ZVORSKA Розвиток духовної культури та національної свідомості молоді як запорука якості освіти [Development of Spiritual Culture and National Consciousness of Youth as a Guarantee of the Quality of Education]	57
Дерека Катерина Олександрівна / Kateryna DEREKA Особливості формування комунікативних компетентностей студентів фахових коледжів [Features of Formation of Communicative Competences of Students in Professional Colleges]	59
Сльникова Галина Василівна, Юхман Лариса Ігорівна / Halyna YELNYKOVA, Larissa JUHMAN Застосування адаптивного підходу в освітній діяльності закладів вищої освіти [Application of the Adaptive Approach in the Educational Activities of Higher Education Institutions]	61
Єрмоменко Ольга Анатоліївна / Olha YEROMENKO Адаптивне навчання в початковій школі [Adaptive Learning in Primary School]	63
Квятковська Анна Олегівна / Anna KVIATKOVSKA Особливості організації освітнього процесу в фахових коледжах зі змішаною формою навчання [Features of the Organization of the Educational Process with Blended Learning in Professional Colleges]	65
Короїд Тетяна Вікторівна / Tetiana KOROID Адаптивне управління розвитком творчого потенціалу вчителів в умовах неформальної освіти [Adaptive Management of Creative Development of Teachers in Non-Formal Education]	67
Лазарєв Микола Іванович, Лазарєва Тетяна Анатоліївна / Mykola LAZARIEV, Tetiana LAZARIEVA Адаптивні імітаційно-діяльнісні моделі формування професійних дій [Adaptive Imitation and Activity Models of Formation Professional Action]	70
Лучанінова Ольга Петрівна / Olha LUCHANINOVA Методологічний концепт освітніх трендів: дистант як адаптивна освіта в умовах суспільних змін [Methodological Concept of Educational Trends: Distant as Adaptive Education in the Conditions of Social Change]	74
Немченко Сергій Геннадійович / Sergey NEMCHENKO Адаптивні процеси в резонансному управлінні [Adaptive Processes in Resonance Control]	76
Ростока Марина Львівна, Зибін Сергій Вікторович / Marina ROSTOKA, Serhii ZYBIN Ефективність трансдисциплінарних форумів як критерій інформаційного аналізу в системі підготовки наукових кадрів [Efficiency of Transdisciplinary Forums as a Criterion for Informational Analysis in the System of Training Scientific Personnel]	79

Рощенко Ольга Олегівна / OIHA ROSHCENKO Різновиди ігрової діяльності на адаптивних засадах [Varieties of Game Activity on an Adaptive Basis] ..	85
Савченко Ірина Миколаївна, Дем'яненко Валентина Борисівна, Ладичук Олександр Костянтинович / Iryna SAVCHENKO, Valentina DEMIANENKO, Oleksandr LADYCHUK Позиціонування всеукраїнського форуму «Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії» засобами онтологічних трансдисциплінарних інструментів [The Position of the All-Ukrainian Forum «Innovative Transformations in the Modern World: Wikis, Realities, Strategies» with the Help of Ontological Transdisciplinary Tools]	87
Савченко Ярослав Володимирович / Yaroslav SAVCHENKO Адаптивні форми й методи роботи інтерпретаторів інтерактивного музею науки Малої академії наук України [Adaptive Forms and Methods of Robotic Interpreters for the Interactive Museum of Science of the Minor Academy of Sciences of Ukraine]	89
Сагуйченко Валентина Володимирівна / Valentina SAHUICHENKO Теоретико-методологічне обґрунтування адаптивної освіти за концепцією Нової української школи [Theoretical and Methodological Justification of Adaptive Education According to the NUS Concept]	92
Тимошко Ганна Миколаївна / Ganna TIMOSHO Управління процесом підтримки професійного здоров'я педагогів у закладі освіти [Management of the Process of Promoting Professional Health of Teachers at the Foundation of Education]	94
Тищик Вадим Борисович / Vadym TYSHYK Компетенції в музично-педагогічній освіті: тенденції та перспективи в адаптивному вимірі [Competences in Music and Pedagogical Education: Trends and Prospects in the Adaptive Dimension]	96
Ткемаладзе Зоя Павлівна, Золотарьова Ольга Ігорівна / Zoia TKEMALADZE, Olga ZOLOTAREVA Методи арт-терапії в соціальній адаптації дітей [Methods of Art Therapy in Social Adaptation of Children]	98
Ульянова Вікторія Станіславівна / Victoria ULYANOLVA Загальна характеристика методики хореографічної підготовки [Overall Characteristic of Methods and Methods of Choreographic Training] (eng.)	100
Шолох Олена Анатоліївна / Olena SHOLOKH Організація роботи керівників закладів загальної середньої освіти з обдарованими дітьми: психологічний аспект [Organization of the Work of Scientists in Laying the Foundation for High-Quality Middle Education With Gifted Children: a Psychological Aspect]	102
Наукова панель 2. АДАПТИВНІСТЬ ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВИТИ В СИСТЕМІ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ 2 nd Scientific Panel. Adaptability of the Educational Environment of the Institution of Higher Education in the System of Internal Quality Assurance	106
Борисенко Денис Володимирович / Denys BORYSENKO Сучасні виклики для адаптивних технологій в освіті [Current Challenges for Adaptive Technologies in Education]	106
Жога Руслан Анатолійович / Ruslan ZHOGA Адаптивні процеси в закладах вищої освіти [Adaptive Processes in Higher Education Institutions]	107
Калюжна Євгенія Миколаївна, Федотова Анна Вадимівна / Eugenia KALUZHNA, Anna FEDOTOVA Особливості спілкування підлітка у реальному та віртуальному просторі [Features of Communication of a Teenager in Real and Virtual Space]	109
Костіна Валентина Вікторівна / Valentyna KOSTINA Ресурсний потенціал адаптивного освітнього середовища професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі в умовах змішаного навчання [Resource Potential of the Adaptive Educational Environment in the Future Social Field Specialists' Professional Training in the Conditions of Blended Learning]	111

Кулаковський Олександр Миколайович / Oleksandr KULAKOVSKYI Управління процесом формування компетентності у сфері охорони і захисту прав інтелектуальної власності у випускників педагогічних закладів вищої освіти [Management of Competence-Building in the Protection and Defence of Intellectual Property Rights for Pedagogic Higher Education Institutions]	113
Луначек Вадим Едуардович / Vadym LUNIACHEK Адаптивне управління процесом диверсифікації освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних кадрів на регіональному рівні [Adaptive Management of the Process of Educational Services Diversification for Professional Development of Teachers at the Regional Level]	115
Охременко Сергій Володимирович / Sergey OKHREMENKO Адаптивна онлайн-технологія управління професійним навчанням [Adaptive Online Technology for Vocational Learning Management]	119
Полякова Ганна Анатоліївна / Hanna POLIAKOVA Адаптивне управління розвитком освітнього середовища закладу вищої освіти на засадах забезпечення якості [Adaptive Management of the Development of the Higher Education Institutions' Educational Environment on the Basis of Quality Assurance]	121
Черненко Юлія Юрїївна / Yuliia CHERNENKO Академічна доброчесність, як одна з ключових складових внутрішньої системи забезпечення якості у закладах вищої освіти [Academic Integrity as one of the Key Components in the Internal Quality Assurance System at a Higher Educational Institution]	124
Наукова панель 3.	
АДАПТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ШЛЯХОМ СЕРТИФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	
3 rd Scientific Panel.	
Adaptation of the Educational Process of Primary School by Certification of Pedagogical Workers	
Акімова Олена Михайлівна / Olena AKIMOVA Незалежне тестування фахових знань і умінь учителів початкових класів як складник сертифікації педагогічних працівників .[Independent Testing of Professional Knowledge and Skills of Primary Class Teachers as a Component of Certification of Pedagogical Workers]	127
Беляєв Сергій Борисович / Serhii BIELIAIEV Сертифікація педагогічних працівників як один із шляхів адаптування педагогічних інновацій в освітньому процесі [Certification of Pedagogical Specialists as One of the Ways to Adapt Pedagogical Innovations in the Educational Process]	129
Толмачова Ірина Миколаївна / Iryna TOLMACHOVA Забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії в контексті вивчення практичного досвіду учасників сертифікації [Ensuring Subject-Subject Interaction in the Context of Studying the Pedagogical Experience of Certification Participants]	131
Наукова панель 4.	
АДАПТИВНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ	
4 th Scientific Panel.	
Adaptive Foundations of Information and Analytical Support of Scientific and Educational Activities in the Conditions of Digitalization of the Knowledge Society	
Агалець Інна Олександрівна / Inna AGALETs Інформаційно-аналітична продукція науково-педагогічної бібліотеки у забезпеченні наукового та освітнього процесів [Information and Analytical Products of the Scientific and Pedagogical Library in the Provision of Scientific and Educational Processes]	134
Білоцерківець Ірина Петрівна / Iryna BILOTSEKIVETS Взаємозв'язок хронотипу людини та її здатності до адаптації в умовах трансформаційних цифрових умов [The Relationship between Human Chronotype and Adaptivity to Transformative Digital Conditions] (eng.)	138
Вараксіна Наталія Володимирівна / Natalia VARAKSINA Технологія віртуальної реальності в освіті [Technology of Virtual Reality in Education]	139

Гермак Ольга Леонідівна / Olga HERMAK Інформаційно-аналітичний супровід підготовки робітничих кадрів як адаптивний процес освітньої діяльності [Information and Analytical Support for the Training of Workers as an Adaptive Process of Educational Activities]	141
Годецька Тетяна Іванівна / Tatiana GODETSKA Адаптивна ефективність інформаційно-аналітичного супроводу наукової діяльності НАПН України в умовах цифровізації [Adaptive Efficiency of Information and Analytical Support of Scientific Activities of NAES of Ukraine in the Conditions of Digitalization]	143
Гуралюк Андрій Георгійович / Andrii GURALIUK Інформаційно-аналітична діяльність бібліотеки в сучасних умовах [Information and Analytical Activities of the Library in Modern Conditions]	145
Зимовець Максим Сергійович / Maxym ZIMOVETS Адаптація процесу декомунізації у формуванні ідентичності істориків в університетах України [Adaptation of the Process of Decommunization in the Formation of the Identity of Historians in the Universities of Ukraine]	148
Кузьменко Ольга Степанівна, Дембіцька Софія Віталіївна / Olha KUZMENKO, Sofiia DEMBITSKA Забезпечення якості навчання фізико-технічних дисциплін через інформаційно-аналітичний супровід в контексті адаптивного підходу [Ensuring the Quality of Education in Physical and Technical Disciplines Through Information and Analytical Support in the Context of an Adaptive Approach]	150
Лапаєнко Світлана Володимирівна / Svitlana LAPAENKO Інформаційна аналітика як засіб удосконалення освітнього процесу [Information Analytics as a Means of Improving the Educational Process]	152
Лучанінова Ольга Петрівна / Olha LUCHANINOVA Психосоціальні або метанавички студента як засіб адаптації до нових змін в освіті та суспільстві знань [Psychosocial or Meta-Skills of the Student as a Means of Adaptation to New Changes in Education and the Knowledge Society]	154
Петришин Людмила Петрівна, Бойко Олександра Олександрівна / Lyudmyla PETRYSHYN, Olexandra BOYKO Аналітичний супровід науково-освітньої діяльності у векторі проблематики розвитку людського капіталу як найціннішого ресурсу підприємства [Analytical Support of Scientific and Educational Activities in the Vector of Issues of Human Capital Development as the Most Valuable Resource of the Enterprise]	157
Пітух Лілія Іванівна / Liliya PITUKH Адаптивний підхід до організації інформаційно-аналітичного супроводу діяльності закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах цифровізації [An Adaptive Approach to organizing Information and Analytical Support for the Activities of a Professional (Vocational) Education Institution in the Context of Digitalization]	160
Раєвська Яна Миколаївна / Yana RAIEVSKA Психологічний аспект адаптаційних змін в системі підготовки фахівців соціономічних професій [Psychological Aspect of Adaptive Changes in the System of Training Specialists in Socioeconomic Professions]	163
Ростока Марина Львовна / Marina ROSTOKA Інформаційно-аналітичний супровід публікаційної активності наукових кадрів засобами світових наукометричних баз даних Scopus і Web of Science [Information-Analytical Support of Publishing Activity of Scientific Personnel by Means of World Scientometric Databases Scopus and Web of Science]	166
Середа Христина Володимирівна / Khrystyna SEREDA Статистичні сервіси «Електронної бібліотеки НАПН України» [Statistical Services of the «Electronic Library of NAES of Ukraine»]	169

Теловата Марія Теодозіївна / Mariya TELOVATA Інформаційне суспільство та його вплив у сфері людського життя: історичний аспект [Information Society and its Influence in the Field of Human life: Historical Aspect]	171
Черевичний Геннадій Семенович / Gennadii CHEREVYCHNYI Адаптивні засади інформаційно-аналітичного супроводу підготовки майбутніх учителів історії в університетах України [Adaptive Principles of Information and Analytical Support for the Training of Future History Teachers at Ukrainian Universities]	175
Наукова панель 5. ПРОВІДНИЦТВО ЯК ПРОЯВ АДАПТИВНОСТІ В ОСВІТІ 1 th Scientific Panel. Conducting how Manifested Adaptivity in Education	179
Балабан Олег Костянтинівич / Oleg BALABAN Управлінське дорадництво в закладі позашкільної освіти як форма адаптації педагогічних працівників до стандартизації діяльності [Management Counseling in Supplementary Educational Institution as a Form of Adaptation of Teachers to Standardize Activities]	179
Залялова Крістіна Русланівна / Kristina ZALYALOVA Розвиток лідерських якостей персоналу в умовах сучасного корпоративного середовища [Development of Leadership Qualities of Staff in Today's Corporate Environment]	182
Старокошко Ольга Миколаївна / Olga STAROKOZHKO Адаптивність освітніх парадигм до реалій освітніх ландшафтів [Adaptability of Educational Paradigms to the Realities of Educational Landscapes]	184
Наукова панель 6. АДАПТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ОСВІТІ 6 th Scientific Panel. Adaptive Management in Education	188
Бєла Олена Володимирівна, Недбайло Світлана Михайлівна / Olena BIELA, Svitlana NEDBAILO Організація процесу делегування повноважень у закладі загальної середньої освіти [Organization of the Process of Delegation of Authority in the Institution of General Secondary Education]	188
Боднар Оксана Степанівна, Винничук Олег Теофілович / Oksana BODNAR, Oleh VYNNYCHUK Структура навчального контенту з адаптивного менеджменту для педагогів закладу освіти [The Structure of Educational Content on Adaptive Management for Teachers of Educational Institutions]	190
Бойко Марія Миколаївна / Maria BOYKO Моніторинг якості освітніх програм у закладі вищої освіти [Monitoring the Quality of Educational Programs in Higher Education Institutions]	192
Василенко Олена Миколаївна, Алієва Тамара Аділівна / Olena VASYLENKO, Tamara ALIEVA Професійні та особистісні якості майбутніх психологів до роботи в реабілітаційних установах [Professional and Personal Qualities of Future Psychologists to Work in Rehabilitation Institutions] .	195
Вуйцік Марія Ігорівна / Maria VUYTSIK Делегування повноважень як фактор розвитку адаптації педагогів у закладі освіти [Delegation of Powers as a Factor in the Development of Adaptation of Teachers in Educational Institutions]	197
Гапон Леся Олексіївна / Lesia HAPON Удосконалення педагогічної самоорганізації вчителів-словесників у контексті адаптивного менеджменту [The Improvement of the Pedagogical Self-Organization of Philologists in the Context of Adaptive Management]	199
Герасимова Оксана Петрівна, Жулінська Ганна Миколаївна, Віннік Руслан Олегович, Синицький Юрій Володимирович / Oksana GERASIMOVA, Anna ZHULINSKA, Ruslan VINNIK, Yuri SYNITSKYI Управлінська діяльність керівника закладу освіти з формування стратегії його розвитку на	

засадах адаптивного менеджменту [Management Activities of the Head of the Educational Institution to Form a Strategy for its Development on the Basis of Adaptive Management]	202
Горішна Оксана Мирославівна / Oksana HORISHNA Оцінювання компетентностей педагогів з основ адаптивного менеджменту [Assessment of Teachers' Competencies in the Basics of Adaptive Management]	204
Груць Галина Михайлівна / Halyna GRUTS Особливості управлінської культури викладача сучасного закладу вищої освіти [Peculiarities of Managerial Culture of a Modern Freelance Teacher]	207
Добровольська Оксана Михайлівна / Oksana DOBROVOLSKA Самоаналіз уроку як механізм розвитку рефлексії вчителя у контексті адаптивного менеджменту [Lesson Self-Analysis as a Mechanism for the Development of Teacher Reflection in the Context of Adaptive Management]	210
Заячук Юлія Дмитрівна, Олексин Анастасія Андріївна / Yuliya ZAYACHUK, Anastasiia OLEKSYSHYN Дистанційне навчання в реальності COVID-19: адаптивність до змін у просторі вищої освіти [Distance Learning in the Reality of Covid-19: Adaptability to the Changes in the Higher Education Area]	212
Івасів Ольга Василівна / Olga IVASIV Організація експерименту щодо перевірки ефективності оцінювання проектної діяльності у закладі освіти на засадах адаптивного підходу [Organization of an Experiment to Test the Effectiveness of Evaluation of Project Activities in the Educational Institution on the Basis of an Adaptive Approach]	214
Калаур Світлана Миколаївна / Svitlana KALAU Акмеологія як ефективний інструмент розвитку самоосвітньої діяльності педагогів у системі післядипломної освіти [Acmeology as an Effective Tool for the Development of Self-Educational Activities of Teachers in the System of Postgraduate Education]	217
Нижеголенко Ольга Володимирівна, Нижеголенко Михайло Олександрович / Olga NYZHEGOLENKO, Mykhailo NYZHEGOLENKO Управління науково-методичною роботою в закладі освіти в умовах інтенсивного саморозвитку педагогів [Management of Scientific and Methodical Work in an Educational Institution in the Conditions of Intensive Self-Development of Teachers]	219
Сербін Анна Анатоліївна, Шилова Катерина Сергіївна / Anna SERBIN, Kateryna SHILOVA Управління розвитком шкільної мережі в територіальних громадах [Management of School Network Development in Territorial Communities]	221
Сорока Ольга Вікторівна / Olga SOROKA Тренінг як адаптивна технологія у підготовці майбутніх менеджерів [Training as an Adaptive Technology in the Training of Future Managers]	223
Чумаченко Ольга Сергіївна, Бровчук Ольга Олександрівна / Olga CHUMACHENKO, Olga BROVCHUK Застосування адаптивного підходу до управління закладом загальної середньої освіти в умовах впровадження Нової Української Школи [Application of an Adaptive Approach to the Management of a General Secondary Education Institution in the Context of the Implementation of the New Ukrainian School]	224
Наукова панель 7.	
АДАПТИВНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	
7 ^{en} Scientific Panel.	
Adaptive Principles of Organization of the Educational Process in Educational Institutions	
Білик Надія Іванівна / Nadiia BILYK Проектування адаптивної моделі професіоналізму менеджерів в умовах післядипломної освіти [Design of Adaptive Model of Professionalism of Managers in Conditions of Postgraduate Education]	228

Акмеологія як ефективний інструмент розвитку самоосвітньої діяльності педагогів у системі післядипломної освіти

Калаур Світлана Миколаївна

Acmeology as an Effective Tool for the Development of Self-Educational Activities of Teachers in the System of Postgraduate Education

Svitlana KALAUUR
svitlanakalaur@gmail.com

Активний рух у напрямі євроінтеграції обумовив значущість професіоналізму фахівців усіх спеціальностей. У цьому контексті підготовка компетентного педагога, здатного до продуктивної інноваційної роботи в освітніх закладах, виступає запорукою стратегічного оновлення усієї освітньої галузі. Лише мотивовані педагоги здатні ефективно працювати в непростих умовах дистанційного та змішаного навчання та можуть надавати якісні освітні послуги здобувачам освіти. Зазначимо, що вдосконалення педагога не може мати зупинок та не може закінчуватися навчанням у закладі вищої освіти, а має базуватися на ґрунтовній самоосвітній діяльності.

Ще К. Ушинський довів, що «учитель живе до тих пір, доки вчиться, як тільки перестає вчитися в ньому вмирає вчитель». На доцільності активної самоосвітньої діяльності наголошено в Законі України «Про освіту», де акцентовано увагу на тому, що педагогічні та науково-педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність й загальну культуру.

У нашому баченні висока результативність самоосвітньої діяльності буде за умови чіткого планування у системі післядипломної освіти. Так, розробляючи освітні програми для педагогічних і науково-педагогічних працівників на базі Центру післядипломної освіти (далі – ЦПО) у Тернопільському національному університеті імені Володимира Гнатюка вагому роль відводимо самоосвітній діяльності. Упродовж 2019-2022 р.р. ЦПО отримав 17 ліцензій на право здійснення освітньої діяльності у сфері підвищення кваліфікації, що дозволило викладачам розробити понад 70 освітніх програм. Зокрема, розробляючи освітні програми, ми виходили з тих міркувань, що важливою передумовою самовдосконалення педагога є внутрішнє усвідомлення потреби у такій діяльності. Тобто підчас проходження курсів підвищення кваліфікації необхідно формувати у педагогів самосвідомість, розвивати бажані особистісні якості та професійні компетентності. У практичній площині головне кредо курсів підвищення кваліфікації у ЦПО передбачає утвердження аксіоми «Професійне вдосконалення педагога здійснюється через самоосвіту».

Самоосвіта педагога базується на цілеспрямованій, свідомій та системній діяльності з удосконалення професійно-особистісних якостей, що передбачає

ефективну адаптацію до власного індивідуального стилю педагогічної діяльності. На наш погляд самоосвіту сучасного педагога у системі післядипломної освіти варто розглядати як ключову форму вдосконалення професійної компетентності, що полягає у засвоєнні, оновленні, поширенні й поглибленні знань, узагальненні досвіду шляхом цілеспрямованої, системної самоосвітньої роботи, спрямованої на саморозвиток і самовдосконалення, задоволення індивідуальних інтересів, а також потреб закладу освіти.

Структура самоосвітньої діяльності складається із 4-ох етапів:

- 1) самоусвідомлення та прийняття рішення самовдосконаливатися;
- 2) планування та розробка програми самоосвітньої діяльності;
- 3) цілеспрямована практична діяльність щодо роботи над собою;
- 4) здійснення самоконтролю і ефективна самокорекція.

Вагому роль у самоосвіті належить акмеології та акмеологічному підході. Поділяємо позицію науковців [1–5] у тому, що акмеологія допомагає педагогам у визначенні перспективних шляхів у досягненні найвищого рівня професіоналізму. Так, Г. Данилова [3–4] доводить, що професіоналізм педагога, з точки зору акмеології, має включати три сторони: ефективне виконання основних видів педагогічної діяльності; гуманістичне педагогічне спілкування; зрілість особистості педагога. Впровадження акмеологічного підходу у процес підвищення кваліфікації спрямоване на стимулювання у педагогів внутрішньої потреби у професійному вдосконаленні, мотивує до уникнення невдач, сприяє формуванню педагогічної майстерності, шляхом самовиховання та самоосвіти.

У системі післядипломної освіти самоосвіта спрямована на реалізацію таких двох основних завдань, як:

– по-перше, вдосконалення теоретичних знань та цілеспрямоване оволодіння інноваційними формами, методами, прийомами і засобами організації освітнього процесу в навчальному закладі;

– по-друге, вивчення та системне впровадження інноваційного педагогічного досвіду, новітніх технологій.

До основних форм самоосвіти належить індивідуальна та колективна, а до найвагоміших результатів відносимо: проект; особистісну програму розвитку, розробку посібників й електронних занять для здобувачів освіти; розробку пакету тестового матеріалу в електронних оболонках; створення особистої методичної чи предметної web-сторінки; науково-методичну розробку (методичний посібник, стаття у фаховому виданні, тези конференції); розробку методичного чи діагностичного кейсу.

Отже, акмеологію розглядаємо у якості ефективного інструменту самоосвітньої діяльності педагогічних фахівців у системі післядипломної

освіти, що уможлиблює вдосконалення професійного розвитку та сприяє формуванню інноваційного педагогічного світогляду.

Бібліографія:

1. Акмеологія з основами психології кар'єри. навч. посіб. / Укл. О.М. Гавалешко, В. В. Пасніченко, Т. А. Кривко. Чернівці: Рута, 2004. 84 с.
2. Гладкова В. М., Пожарський С. Д. (2007). *Основи акмеології*: підручник. Львів: Новий Світ-2000, 320 с.
3. Данилова Г. С. (2003). Акмеологія – це три «П»: професіоналізм, порядність, патріотизм. *Освіта*. Вип. 9 (5026). С. 19-20.
4. Данилова Г. С. (2002). Професіоналізм педагога на порозі третього тисячоліття. *Освітнянські відомості*. Вип. 4. С. 2-5.
5. Кириленко С. В. (2018). Акмеологічні аспекти розвитку психолого-педагогічної компетентності вчителя. *Завучу. Усе для роботи*. Вип. 9/10. С. 104-115.

References:

1. Akmeolohiia z osnovamy psykhologhii kariery. navch. posib. / Ukl. O.M. Havaleshko, V. V. Pasnichenko, T. A. Kryvko. Chernivtsi: Ruta, 2004. 84 s.
2. Hladkova V. M., Pozharskyi S. D. (2007). *Osnovy akmeolohii*: pidruchnyk. Lviv: Novyi Svit-2000, 320 s.
3. Danylova H. S. (2003). Akmeolohiia – tse try «P»: profesionalizm, poriadnist, patriotyzm. *Osvita*. Vyp. 9 (5026). S. 19-20.
4. Danylova H. S. (2002). Profesionalizm pedahoha na porozi tretoho tysiacholittia. *Osvitianski vidomosti*. Vyp. 4. S. 2-5.
5. Kurylenko S. V. (2018). Akmeolohichni aspekty rozvytku psykhologo-pedahohichnoi kompetentnosti vchytelia. *Zavuchu. Use dlia roboty*. Vyp. 9/10. S. 104-115.

Управління науково-методичною роботою в закладі освіти в умовах інтенсивного саморозвитку педагогів

Нижеголенко Ольга Володимирівна, Нижеголенко Михайло Олександрович

Management of Scientific and Methodical Work in an Educational Institution
in the Conditions of Intensive Self-Development of Teachers

Olga NYZHEGOLENKO, Mykhailo NYZHEGOLENKO
nijegolenko@ukr.net, mnijegolenko@gmail.com

У кожній сфері діяльності, а тим більше в педагогіці, важливу роль відіграє розвиток людини як спеціаліста. У закладах освіти система методичної роботи надважлива у професійному становленні та інноваційному розвитку вчителя. Методична рада закладу освіти є сполучною ланкою між життєдіяльністю педагогічного колективу, державною системою освіти, психолого-педагогічною наукою, перспективним педагогічним досвідом школи, дозволяє системно, планомірно актуалізувати професійні знання кожного вчителя і створює умови для розвитку його професійної компетентності.

Результативність методичної роботи багато в чому залежить від характеру її організації у закладі освіти, чіткого усвідомлення основної мети, завдань і спрямованості цієї роботи, якості підготовки викладацького складу і мотивації